

ZASTUPNIÈKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na osnovi èlanka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O KNJIŽNICAMA

Prolašavam Zakon o knjižnicama, koji je donio Zastupnièki dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 19. rujna 1997.

Broj: 081-97-1510/1
Zagreb, 29. rujna 1997.

Predsjednik
Republike Hrvatske
dr. Franjo Tuđman, v. r.

ZAKON

O KNJIŽNICAMA

I. OPÆE ODREDBE

Èlanak 1.

Ovim se Zakonom uređuje knjižnièna djelatnost, uvjeti i naèin njezina obavljanja, ustrojstvo i naèin rada knjižnica, knjižnièna građa, te pravni položaj Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu.

Èlanak 2.

Knjižnièna je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku.

Èlanak 3.

Knjižnièna se djelatnost obavlja kao javna služba.

Knjižniènu djelatnost obavljaju knjižnice.

Èlanak 4.

Knjižnice se osnivaju kao javne ustanove ili kao ustanove (u daljnjem tekstu: samostalne knjižnice).

Pod uvjetima propisanim ovim Zakonom knjižniènu djelatnost mogu obavljati ustanove i druge pravne osobe, pri èemu se radi obavljanja knjižniène djelatnosti moraju ustanoviti posebne ustrojbene jedinice ovih ustanova i drugih pravnih osoba (u daljnjem tekstu: knjižnice u sustavu).

Èlanak 5.

Samostalne knjižnice kao javne ustanove mogu osnovati Republika Hrvatska, Œupanije, Grad Zagreb, gradovi i opæine.

Samostalne knjižnice mogu osnovati i druge domaæe pravne i fizièke osobe.

Više osnivaèa moŒe zajednièki osnovati samostalnu knjižnicu, a meĒusobna prava i obveze ureĒuju ugovorom.

Èlanak 6.

Knjižnièna djelatnost obuhvaæa osobito:

- nabavu knjižniène graĒe,
- struènu obradu, èuvanje i zaštitu knjižniène graĒe, te provoĒenje mjere zaštite knjižniène graĒe koja je kulturno dobro,
- izradu biltena, kataloga, bibliografija i drugih informacijskih pomagala,
- sudjelovanje u izradi skupnih kataloga i baza podataka,
- omoguæavanje pristupaènosti knjižniène graĒe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima,
- osiguravanje korištenja i posudbe knjižniène graĒe, te protok informacija,
- poticanje i pomoæ korisnicima pri izboru i korištenju knjižniène graĒe, informacijskih pomagala i izvora, te
- voĒenje dokumentacije o graĒi i korisnicima.

Èlanak 7.

Knjižniènu graĒu èini svaki jezièni, slikovni i zvuèni dokument na lako prenosivom materijalu ili u elektronièki èitljivom obliku informacijskoga, umjetnièkoga, znanstvenoga ili struènog sadržaja, proizveden u više primjeraka i namijenjen

javnosti, kao i rukopisi, što sve knjižnica drži u svojem knjižničnom fondu i stavlja na raspolaganje korisnicima.

Knjižničnom građom smatraju se igre, igračke i sl., ako su dio knjižničnog fonda.

II. VRSTE, OSNIVANJE I PRESTANAK KNJIŽNICA

Članak 8.

Prema namjeni i sadržaju knjižničnog fonda vrste knjižnica su: nacionalna, narodna, školska, sveučilišna, visokoškolska, općeznanstvena te specijalna.

Pojedine knjižnice mogu prema potrebi obavljati poslove i zadatke više vrsta knjižnica.

Knjižnice svoju djelatnost obavljaju prema standardima kojima se uređuju poslovi, te kadrovski i tehnički uvjeti svojstveni pojedinim vrstama knjižnica.

Standarde za pojedine vrste knjižnica na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća propisuju:

- ministar kulture za narodne knjižnice,
- ministar prosvjete i športa za školske knjižnice,
- ministar znanosti i tehnologije za sveučilišne, visokoškolske i općeznanstvene knjižnice, a
- za specijalne knjižnice ministar nadležan prema području djelatnosti knjižnice.

Članak 9.

Općine i gradovi dužni su osnovati narodnu knjižnicu kao javnu ustanovu, osim u slučaju kada djelatnost narodne knjižnice već ne obavlja koja sveučilišna ili općeznanstvena knjižnica na njihovu području.

Općina ili grad može obavljanje djelatnosti narodne knjižnice posebnim ugovorom povjeriti narodnoj knjižnici u drugoj općini ili gradu.

Školske, visokoškolske i sveučilišne knjižnice dužni su osnovati osnivači škola, visokih učilišta i znanstvenih instituta u sastavu tih ustanova.

Članak 10.

Knjižnica se može osnovati ako su, pored opæih uvjeta propisanih Zakonom o ustanovama, osigurani:

- knjižnièna graða,
- struèno osoblje, te
- prostor, oprema i sredstva za rad knjižnice.

Postojanje uvjeta iz stavka 1. ovoga èlanka utvrðuje i o tome daje potvrdu osnivaèu županijski ured nadležan za kulturu županije na èijem se području knjižnica osniva, odnosno gradski ured za kulturu Grada Zagreba, na temelju izvješæa knjižnice koja obavlja matiènu djelatnost, najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva.

Osnivaè je dužan pribaviti potvrdu iz stavka 2. ovoga èlanka prije traženja ocjene sukladnosti akta o osnivanju knjižnice sa zakonom, odnosno prije traženja upisa u sudski registar ustanova.

Èlanak 11.

Ministarstvo kulture vodi upisnik o knjižnicama i knjižnicama u sastavu.

Ministar kulture propisuje sadržaj upisnika iz stavka 1. ovoga èlanka i rokove za dostavljanje podataka radi upisa.

Èlanak 12.

Knjižnice prestaju sukladno odredbama Zakona o ustanovama.

Odluka o prestanku i statusnim promjenama samostalnih knjižnica kao javnih ustanova i knjižnica u sastavu javnih ustanova i tijela državne vlasti, može se donijeti samo uz prethodnu suglasnost ministra kulture, odnosno ministra znanosti i tehnologije za sveuèilišne, visokoškolske i opæeznanstvene knjižnice, odnosno ministra prosvjete za školske knjižnice.

Èlanak 13.

Odluka o prestanku i statusnim promjenama knjižnice mora sadržavati i odredbe o zaštiti i smještaju knjižniène građe na temelju mišljenja knjižnice koja obavlja matiènu djelatnost.

III. NACIONALNA I SVEUÈILIŠNA KNJIŽNICA

Èlanak 14.

Nacionalna i sveuèilišna knjižnica u Zagrebu je javna ustanova od nacionalnog znaèenja koja obavlja knjižniènu i informacijsku djelatnost nacionalne knjižnice Republike Hrvatske i središnje knjižnice Sveuèilišta u Zagrebu kao i znanstveno-istraživaèku i razvojnu djelatnost radi unapreðivanja hrvatskog knjižnièarstva te izgradnje i razvoja hrvatskoga knjižniènog sustava.

Osnivaè Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu je Republika Hrvatska. Prava i dužnosti osnivaèa obavlja Vlada Republike Hrvatske.

Èlanak 15.

Nacionalna i sveuèilišna knjižnica u Zagrebu središte je hrvatskoga knjižniènog sustava i osobito:

- izraðuje i organizira hrvatsku nacionalnu zbirku knjižniène graðe i usklaðuje nabavu inozemne znanstvene literature na nacionalnoj razini i na razini Sveuèilišta u Zagrebu,
- obavlja djelatnost nacionalnoga bibliografskog ureda,
- èuva i obnavlja knjižniènu graðu u skladu s meðunarodnim programom,
- daje mišljenje o knjižniènoj graði koja ima svojstvo kulturnog dobra, te provodi i potièe mjere zaštite takve graðe,
- promièe hrvatsku knjigu i druge publikacije,
- obavlja bibliografsku i informacijsku djelatnost u sklopu meðunarodnih programa Univerzalne bibliografske kontrole, Opæe dostupnosti publikacija i Opæeg protoka podataka i telekomunikacija, a napose obraðuje tekuæu bibliografiju,
- obavlja znanstvena istraživanja na podruèju knjižniène i informacijske znanosti,
- obavlja izdavaèku, izložbenu i promotivnu djelatnost, i
- obavlja druge zadaæe predviðene ovim Zakonom i njezinim statutom.

Èlanak 16.

Naèin rada Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu pobliže se ureðuje njezinim statutom, pravilnikom o unutarnjem ustroju i naèinu rada, te drugim opæim aktima ove knjižnice.

Èlanak 17.

Nacionalnom i sveuèilišnom knjižnicom u Zagrebu upravlja upravno vijeæe.

Upravno vijeće ima devet članova od kojih po tri imenuju ministar kulture i ministar znanosti i tehnologije, a tri bira stručno vijeće ove knjižnice iz reda svojih zaposlenika.

Članak 18.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu ima glavnog ravnatelja te ravnatelja Razdjela nacionalne knjižnice i ravnatelja Razdjela sveučilišne knjižnice.

Glavnog ravnatelja imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske na zajednički prijedlog ministra kulture i ministra znanosti i tehnologije, a ravnatelje razdjela imenuje i razrješuje upravno vijeće.

Glavni ravnatelj i ravnatelj razdjela imenuju se na temelju javnog natječaja na vrijeme od četiri godine. Natječaj raspisuje i provodi upravno vijeće.

Za glavnog ravnatelja može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i koja je objavila istaknute stručne ili znanstvene radove. Za ravnatelja razdjela može se imenovati osoba koja ispunjava uvjete za diplomiranog knjižničara propisane člankom 34. stavkom 4. ovoga Zakona.

Statutom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu propisuju se postupak, a mogu se propisati i posebni uvjeti za imenovanje glavnog ravnatelja te ravnatelje razdjela.

Članak 19.

Sredstva za rad Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu osiguravaju se iz državnog proračuna, iz vlastitih prihoda, od zaklada, od sponzora, darovima i na drugi način u skladu sa zakonom.

Članak 20.

Stručni nadzor nad radom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu obavlja Hrvatsko knjižničeno vijeće.

Nadzor nad zakonitošću rada Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu obavlja Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti i tehnologije.

Članak 21.

Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se i na Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu, ako odredbama članka 14. do 20. ovoga Zakona nije što drukčije propisano.

IV. USTROJSTVO I UPRAVLJANJE KNJIŽNICAMA

Èlanak 22.

Ustrojstvo i upravljanje knjižnicama pobliže se uređuje statutom i drugim opæim aktima knjižnica, odnosno pravnih osoba u èijem su sastavu, a u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju.

Èlanak 23.

Samostalnom knjižnicom upravlja upravno vijeæe.

Upravno vijeæe samostalne knjižnice ima 3 ili 5 èlanova, od kojih veæinu imenuje osnivaè, a ostale bira struèno osoblje knjižnice iz svojih redova. Broj èlanova upravnog vijeæa, naèin njihova izbora, mandat, donošenje odluka i druga pitanja u svezi s radom upravnog vijeæa uređuju se aktom o osnivanju i statutom knjižnice.

Samostalnom knjižnicom koja ima do 5 zaposlenih upravlja ravnatelj.

Èlanak 24.

Upravno vijeæe na prijedlog ravnatelja donosi programe rada i razvitka knjižnice, nadzire njihovo izvršavanje, odluèuje o financijskom planu i godišnjem obraèunu, donosi statut i druge opæe akte, utvrđuje naèin i uvjete korištenja knjižniène građe, odluèuje o promjenama u organiziranju rada knjižnice, te obavlja druge poslove određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Èlanak 25.

Ravnatelj samostalne knjižnice organizira i vodi rad i poslovanje knjižnice, predlaže plan i program rada, predstavlja i zastupa knjižnicu u pravnom prometu i pred tijelima državne vlasti te obavlja sve druge poslove predviđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Èlanak 26.

Ravnatelja samostalne narodne knjižnice imenuje i razrješuje osnivaè na prijedlog upravnog vijeæa, a uz naknadnu potvrdu ministra kulture.

Ravnatelja samostalne narodne knjižnice koja ima do 5 zaposlenih imenuje i razrješuje osnivaè uz naknadnu potvrdu ministra kulture.

Ako ministar kulture ne potvrdi akt o imenovanju ili razrješenju ravnatelja i ne dostavi ga osnivaèu u roku od dva mjeseca raèunajuæi od dana dostave tog akta ministru, smatrat æe se da je akt o imenovanju ili razrješenju ravnatelja samostalne knjižnice potvrđen.

Iznimno od odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka, za imenovanje i razrješenje ravnatelja samostalnih knjižnica koje osnivaju osobe iz članka 5. stavka 2. ovoga Zakona, nije potrebna naknadna potvrda ministra kulture.

Članak 27.

Javni natječaj za imenovanje ravnatelja samostalne knjižnice raspisuje i provodi upravno vijeće samostalne knjižnice, osim u slučaju iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona, kada javni natječaj raspisuje i provodi osnivač.

Ravnateljem samostalne knjižnice može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete za diplomiranog knjižničara propisane člankom 34. stavkom 4. ovoga Zakona.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, za ravnatelja samostalne knjižnice može se imenovati i osoba koja ima višu stručnu spremu, ako se na ponovljeni natječaj ne javi osoba koja ima uvjete iz stavka 2. ovoga članka.

Ravnatelj samostalne knjižnice imenuje se na četiri godine i može biti ponovno imenovan.

Statutom samostalne knjižnice propisuje se postupak a mogu se propisati i posebni uvjeti za imenovanje ravnatelja samostalne knjižnice.

Članak 28.

Ustrojstvo knjižnice u sastavu uređuje se statutom, odnosno drugim aktom pravne osobe unutar koje se knjižnica nalazi i pravilnikom o radu knjižnice.

Knjižnica u sastavu ima voditelja i knjižnični odbor sastavljen od djelatnika knjižnice i pravne osobe u čijem je sastavu. Voditelj knjižnice član je knjižničnog odbora i upravnog tijela pravne osobe u čijem je sastavu knjižnica.

Sastav, zadaće i način rada knjižničnog odbora pobliže se uređuju pravilnikom o radu knjižnice.

Voditelja knjižnice u sastavu imenuje i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je knjižnica i on mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj samostalne knjižnice.

V. SREDSTVA ZA RAD KNJIŽNICA

Članak 29.

Sredstva za rad samostalnih knjižnica, odnosno knjižnica u sastavu osigurava osnivač.

Za posebne programe knjižnica sredstva osiguravaju njihovi osnivaèi, Œupanije, odnosno Grad Zagreb, gradovi ili opæine na podruèju kojih se takav program ostvaruje, ministarstva u èijem je djelokrugu program koji se ostvaruje, kao i druge pravne i fizièke osobe.

Sredstva za obavljanje posebnih zadaæa u sklopu hrvatskog knjiŒniènog sustava osiguravaju se iz drŒavnog proraèuna putem Ministarstva kulture, Ministarstva znanosti i tehnologije i Ministarstva prosvjete i Œporta.

VI. KNJIŒNIÈNI SUSTAV

Èlanak 30.

U obavljanju svoje djelatnosti knjiŒnice u Republici Hrvatskoj meĎusobno suraĎuju i povezuju se unutar hrvatskoga knjiŒniènog sustava.

KnjiŒnice se povezuju u sustav sukladno potrebama korisnika na odreĎenom podruèju, potrebama sveuèiliŒta i odreĎenog znanstvenog podruèja, a na temelju naèela:

- usklaĎivanja planova i programa rada i razvitka knjiŒnica,
- standardizacije postupka u obradi i protoku graĎe i informacija,
- izgraĎivanja skupnih kataloga i baza podataka, te
- svekolikog zajednièkog razvitka.

Èlanak 31.

Radi trajnoga i sustavno organiziranog rada na razvitku i unapreĎivanju knjiŒnièarstva, odreĎene knjiŒnice obavljaju i poslove matiène djelatnosti za više knjiŒnica odreĎenog podruèja ili za pojedinu vrstu knjiŒnica (u daljnjem tekstu: matiène knjiŒnice).

Matièna djelatnost obuhvaæa osobito poslove:

- struènog nadzora nad radom knjiŒnica,
- struènog osposobljavanja i usavrŒavanja knjiŒniènog osoblja,
- struèno-savjetodavne pomoæi knjiŒnicama,
- koordinacije rada knjiŒnica, te
- unapreĎivanja struènog rada u knjiŒnicama.

Ministar kulture na prijedlog Hrvatskoga knjižniènog vijeæa donosi pravilnik o matiènoj djelatnosti kojim se utvrđuje i sustav matiènih knjižnica.

Sredstva za obavljanje poslova matiène djelatnosti osiguravaju se u državnom proraèunu.

VII. HRVATSKO KNJIŽNIÈKO VIJEÆE

Èlanak 32.

Pri Ministarstvu kulture osniva se Hrvatsko knjižnièko vijeæe kao struèno i savjetodavno tijelo.

Hrvatsko knjižnièno vijeæe:

- razmatra stanje knjižnièarstva u Republici Hrvatskoj, te predlaže i potièe donošenje mjera za unapređivanje knjižnièarstva,
- potièe donošenje i promjenu propisa u podruèju knjižnièarstva,
- predlaže standarde za pojedine vrste knjižnica,
- predlaže mjere za zaštitu knjižniène građe,
- predlaže program izgradnje i razvitka hrvatskoga knjižniènog sustava,
- predlaže sustav matiènih knjižnica,
- predlaže pravilnik o polaganju i program struènih ispita knjižniènog osoblja, te èlanove ispitnog povjerenstva,
- predlaže dodjeljivanje zvanja višeg knjižnièara i knjižnièarskog savjetnika na prijedlog struènog povjerenstva koje u tu svrhu imenuje, te
- obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom.

Èlanak 33.

Hrvatsko knjižnièno vijeæe ima sedam èlanova.

Po jednog èlana imenuju:

- ministar kulture,
- ministar prosvjete i športa,
- ministar znanosti i tehnologije, te

- Rektorski zbor visokih uèilišta Republike Hrvatske.

Tri èlana imenuje Hrvatsko knjižnièno društvo.

Èlanovi Vijeæa imenuju se na èetiri godine i biraju predsjednika iz svojih redova.

Sredstva za rad Hrvatskoga knjižniènog vijeæa osiguravaju se u državnom proraèunu.

Hrvatsko knjižnièno vijeæe donosi poslovnik o svojem radu.

VIII. KNJIŽNIÈNO OSOBLJE

Èlanak 34.

Struène poslove u knjižnicama, samostalnim i sastavu, obavljaju pomoæni knjižnièari, knjižnièari, diplomirani knjižnièari, viši knjižnièari i knjižnièarski savjetnici.

Poslove pomoænog knjižnièara može obavljati osoba koja ima završenu srednju školu i položen struèni ispit za pomoænog knjižnièara.

Poslove knjižnièara može obavljati osoba koja ima završenu višu školu i položen struèni ispit za knjižnièara.

Poslove diplomiranog knjižnièara može obavljati osoba koja ima završen studij knjižnièarstva, odnosno završen drugi visokoškolski studij uz dopunski studij knjižnièarstva, te položen struèni ispit za diplomiranog knjižnièara.

Èlanak 35.

Osobe koje se zapošljavaju u knjižnici na radnim mjestima pomoænog knjižnièara i knjižnièara bez položenoga struènog ispita dužne su ga položiti u roku od 2 godine od dana zapošljavanja.

Osobe s visokom struènom spremom koje se zapošljavaju u knjižnici na radnom mjestu diplomiranog knjižnièara bez uvjeta propisanih èlankom 34. stavkom 4. ovoga Zakona dužne su steæi propisanu spremu i položiti struèni ispit u roku od 5 godina od dana zapošljavanja.

Struèni ispiti iz èlanka 34. stavka 2., 3. i 4. ovoga Zakona polažu se pred ispitnim povjerenstvom Hrvatskoga knjižniènog vijeæa prema pravilniku o polaganju struènih ispita i programu što ih na prijedlog Hrvatskoga knjižniènog vijeæa donosi ministar kulture.

Èlanak 36.

Zvanje višeg knjižničara može steći osoba koja je nakon položenog stručnog ispita za diplomiranog knjižničara najmanje pet godina obavljala poslove diplomiranog knjižničara i u tom razdoblju dala vrijedan stručni doprinos, te objavila zapažene stručne radove iz knjižničarstva.

Zvanje knjižničarskog savjetnika može steći osoba čija stručnost jamči da može obavljati najsloženije poslove knjižničarske struke, uz uvjet da je nakon stjecanja zvanja višeg knjižničara najmanje pet godina radila u struci, te da je u tom razdoblju bila zapažena po objavljenim znanstvenim i stručnim radovima.

Zvanja iz stavka 1. i 2. ovoga članka podjeljuje Ministarstvo kulture na prijedlog Hrvatskog knjižničnog vijeća.

IX. OBVEZNI PRIMJERAK

Članak 37.

Pravna ili fizička osoba koja izdaje ili proizvodi građu iz članka 38. ovoga Zakona namijenjenu javnosti, dužna je od te građe besplatno i o svom trošku, a najkasnije u roku od 30 dana po završetku tiskanja, umnažanja ili proizvodnje, dostaviti Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu osam obveznih primjeraka, od kojih Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu zadržava dva, a po jedan primjerak dostavlja sveučilišnim knjižnicama u Splitu, Rijeci, Puli i Osijeku, kao i u Mostaru te općeznanstvenim knjižnicama u Dubrovniku i Zadru.

Svaki naknadnik dužan je u roku iz stavka 1. ovoga članka dostaviti još po jedan primjerak građe matičnoj knjižnici na području županije na kojoj je njegovo sjedište radi stvaranja zavičajne zbirke. Tiskar s područja jedne županije koji tiska za nakladnika iz druge županije dužan je u istom roku jedan primjerak dostaviti matičnoj knjižnici na području županije na kojoj je njegovo sjedište.

Za tiskanu ili umnoženu, odnosno proizvedenu građu izdanu na više jezika ili raznim pismima, ili u više izdanja, obvezni se primjerci dostavljaju posebno na svakom jeziku, na svakom pismu, za svako novo izdanje.

Novim izdanjem u smislu stavka 3. ovoga članka smatra se izdanje koje se stavlja u promet s promijenjenom naslovnom stranicom, novim omotom, dopunjenim ili promijenjenim tekstom, novim slikama, tablicama i sličnim promjenama.

Članak 38.

Pod obveznim primjerkom u smislu članka 37. ovoga Zakona, bez obzira jesu li namijenjeni prodaji, odnosno besplatnom raspačavanju, podrazumijevaju se tiskovine: knjige, brošure, skripta, posebni otisci, časopisi, novine, magazini, bilteni, zemljopisne i druge karte, reprodukcije slikovnih umjetničkih djela, muzikalije, katalozi, kalendari, kazališni i drugi programi, te njihovi dodaci u

tiskanom, audiovizualnom i elektronièkom obliku, plakati, letci, kratki oglasi i priopæenja, razglednice, sluŒbene i trgovaèke tiskalice; audiovizualna graða: gramofonske ploèe, audio i video kasete, magnetofonske vrpce, snimljeni mikrofilmovi i kompaktni diskovi; te elektronièke publikacije: kompaktni diskovi, magnetske vrpce, diskete, baze podataka i on-line publikacije.

Èlanak 39.

Svi nakladnici sluŒbenih publikacija duŒni su besplatno i o svom trošku dostaviti Nacionalnoj i sveuèilišnoj knjiŒnici i dva dodatna primjerka, te Hrvatskoj informacijsko-dokumentacijskoj referalnoj agenciji (HIDRA-i) jedan primjerak svojih izdanja.

Nakladnici sluŒbenih publikacija Œupanija, Grada Zagreba, gradova i opæina duŒni su dostaviti jedan primjerak tih publikacija matiènoj knjiŒnici na podruèju Œupanije na kojoj imaju sjedište, odnosno Grada Zagreba, a nakladnici sluŒbenih publikacija gradova i opæina i narodnoj knjiŒnici koje su osnivaèi.

SluŒbenim publikacijama u smislu ovoga Zakona smatraju se one publikacije Œto ih izdaju tijela drŒavne vlasti, odnosno tijela lokalne samouprave i tijela lokalne samouprave i uprave kao svoja sluŒbena izdanja.

Èlanak 40.

Nakladnik iznimno vrijednog i skupog izdanja (bibliofilska izdanja, grafièke mape i sl.) duŒan je dostaviti po jedan primjerak tekstualnog dijela Nacionalnoj i sveuèilišnoj knjiŒnici u Zagrebu.

Èlanak 41.

Obvezni primjerci moraju biti ispravni i u stanju u kojem æe biti raspaèavani.

Èlanak 42.

Svi nakladnici, tiskari i proizvoðaèi audiovizualne građe i elektronièkih publikacija u Republici Hrvatskoj, duŒni su posljednjeg dana u tekuæem mjesecu dostaviti Nacionalnoj i sveuèilišnoj knjiŒnici u Zagrebu izvješæe o cjelokupnoj izdanoj, tiskanoj, odnosno proizvedenoj graði tijekom prethodnog mjeseca u dva primjerka.

Èlanak 43.

Tiskovine povjerljivog sadržaja izuzete su od obveze dostavljanja, ali su njihovi naruèitelji duŒni trajno ih èuvati najmanje u dva primjerka.

Dostavljene obvezne primjerke kojih je raspaèavanje naknadno zabranjeno knjiŒnice su duŒne èuvati.

Èlanak 44.

Postupanje s obveznim primjerkom i posebne mjere njegove zaštite i èuvanja propisuje ministar kulture na prijedlog Hrvatskoga knjižniènog vijeæa.

X. ZAŠTITA KNJIŽNIÈNE GRAÐE

Èlanak 45.

Knjižnice su dužne poduzimati mjere za zaštitu i èuvanje knjižniène građe prema pravilniku o zaštiti knjižniène građe, što ga na prijedlog Hrvatskoga knjižniènog vijeæa donosi ministar kulture.

Na jedinstvene i rijetke primjerke knjiga, zbirke knjiga, rukopise i drugu knjižniènu građu koja ima obilježja kulturnog dobra, odnosno koja je od posebnog znaèenja ili vrijednosti, primjenjuju se i propisi o zaštiti kulturnih dobara te se ta građa može koristiti samo pod posebnim uvjetima.

Uvjete korištenja knjižniène građe, knjižnice uređuju svojim opæim aktom.

Èlanak 46.

Knjižnice su dužne redovito u postupku revizije izluèivati zastarjelu, dotrajalu ili uništenu građu, osim građe iz èlanka 45. stavka 2. ovoga Zakona.

Postupak i rokovi revizije uređuju se pravilnikom o reviziji i otpisu knjižniène građe, što ga na prijedlog Hrvatskoga knjižniènog vijeæa donosi ministar kulture.

XI. NADZOR NAD RADOM KNJIŽNICA

Èlanak 47.

Struèni nadzor nad radom knjižnica obavljaju matiène knjižnice na naèin propisan pravilnikom o matiènoj djelatnosti.

Struèni nadzor nad radom matiènih knjižnica i opæeznanstvenih knjižnica obavlja Nacionalna i sveuèilišna knjižnica u Zagrebu.

Èlanak 48.

Nadzor nad zakonitošæu rada knjižnica, osim knjižnica iz èlanka 20. i 49. ovoga Zakona, obavljaju županijski uredi nadležni za kulturu županija na području kojih je sjedište knjižnice, odnosno gradski ured za kulturu Grada Zagreba.

Ako upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka utvrdi da je statut samostalne knjižnice ili pravilnik o radu knjižnice u sastavu protivan ovome Zakonu ili drugim propisima, zatražit će od knjižnice da ga u roku od mjesec dana uskladi.

Ako knjižnica u roku iz stavka 2. ovoga članka ne uskladi statut ili pravilnik o radu upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka obustavit će njihovu daljnju primjenu i o tome u roku od osam dana izvijestiti Ministarstvo kulture s prijedlogom za poništenje odnosno ukidanje ovih akata ili pojedinih njihovih odredaba.

Rješenje o prijedlogu za poništenje ili ukidanje Ministarstvo kulture dužno je donijeti u roku od 60 dana.

Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba nije dopuštena već se može pokrenuti upravni spor.

Upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka stalno prati ispunjava li knjižnica uvjete utvrđene odredbom članka 10. stavka 1. ovoga Zakona te utvrdi li da knjižnica više ne ispunjava koji od tih uvjeta zatražit će od osnivača knjižnice da udovolji propisanim uvjetima u roku od šest mjeseci.

Ako osnivač u roku iz stavka 6. ovoga članka ne udovolji zahtjevu i ne ispuni propisane uvjete upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka zabranit će daljnji rad knjižnici i o tome izvijestiti Ministarstvo kulture.

Članak 49.

Nadzor nad zakonitošću rada sveučilišnih i općeznanstvenih knjižnica obavlja Ministarstvo znanosti i tehnologije.

Nadzor nad zakonitošću rada školskih knjižnica u sastavu školskih ustanova, obavlja Ministarstvo prosvjete i športa.

XII. KAZNENE ODREDBE

Članak 50.

Novčanom kaznom od 4.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička ili pravna osoba koja izdaje, tiska ili proizvodi građu navedenu u članku 38. ovoga Zakona ako ne udovolji obvezi dostave obveznih primjeraka knjižnične građe (članak 37., 40., 41. i 42.).

Odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna.

Članak 51.

Novèanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit æe se za prekršaj knjižnica, odnosno pravna osoba u èijem se sastavu nalazi knjižnica:

- ako se ne upiše u zakonom određeni upisnik (èlanak 11.),
- ako knjižnica ne dostavi podatke potrebne za obavljanje struènog nadzora (èlanak 20. stavak 1., èlanak 47.),
- ako se utvrdi da knjižnica nije poduzela mjere za zaštitu knjižniène građe (èlanak 45.), te
- ako se utvrdi da knjižnica nije uredno provela reviziju knjižniènog fonda (èlanak 46.).

Odgovorna osoba u knjižnici, odnosno pravnoj osobi u èijem se sastavu knjižnica nalazi kaznit æe se za prekršaj iz stavka 1. ovoga èlanka novèanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna.

XIII. PRIJELAZNE I ZAKLJUÈNE ODREDBE

Èlanak 52.

Postojeæe knjižnice uskladit æe svoje statute, druge opæe akte i svoj rad s odredbama ovoga Zakona u roku od godinu dana od njegova stupanja na snagu.

Èlanak 53.

Osnivaèi otvorenih i puèkih uèilišta, centara za kulturu, javnih ustanova za trajnu naobrazbu i drugih organizacija za naobrazbu odraslih, koje obavljaju knjižniènu djelatnost, donijet æe, u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovoga Zakona, odluke kojima æe sredstvima, prostorom i opremom što tim pravnim osobama služi za obavljanje knjižniène djelatnosti, te njihovim knjižnim fondom, osnovati samostalne knjižnice prema odredbama ovoga Zakona, odnosno osigurati obavljanje knjižniène djelatnosti sukladno èlanku 9. stavku 1. ovoga Zakona.

Èlanak 54.

Imenovanje èlanova Hrvatskog knjižniènog vijeæa iz èlanka 33. ovoga Zakona obavit æe se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a Vijeæe æe se konstituirati najkasnije u roku od 30 dana od imenovanja njegovih èlanova.

Èlanak 55.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju odgovarajuæu struènu spremu i položen ili priznati struèni ispit prema odredbama zakona i drugih propisa

koji su bili na snazi do donošenja ovoga Zakona, odnosno diplomu studija bibliotekarstva, smatraju se knjižničnim osobljem iz članka 34. ovoga Zakona.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka:

- stručno zvanje knjižničara prevodi se u stručno zvanje pomoćnog knjižničara,
- stručno zvanje višeg knjižničara prevodi se u stručno zvanje knjižničara,
- stručno zvanje bibliotekara prevodi se u stručno zvanje diplomiranog knjižničara,
- stručno zvanje višeg bibliotekara prevodi se u stručno zvanje višeg knjižničara, i
- stručno zvanje bibliotekarskog savjetnika prevodi se u stručno zvanje knjižničarskog savjetnika.

Članak 56.

Osobe zaposlene u knjižnicama koje do dana stupanja na snagu ovoga Zakona nisu stekle odgovarajuće uvjete prema dosadašnjim propisima imaju pravo:

- položiti stručni ispit za stručno zvanje pomoćnog knjižničara i knjižničara u roku od 2 godine od stupanja na snagu ovoga Zakona,
- položiti stručni ispit za bibliotekara za stručno zvanje diplomiranog knjižničara po dosadašnjem programu u roku od 2 godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, ili završiti dopunski studij knjižničarstva i položiti stručni ispit za diplomiranog knjižničara u roku od 5 godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Osobama iz stavka 1. ovoga članka koje ne polože odgovarajući ispit prestaje radni odnos s danom isteka roka u kojem su imale pravo položiti ispit.

Odredbe ovoga članka ne odnose se na osobe kojima je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona do pune starosne mirovine preostalo najviše deset godina radnoga staža.

Članak 57.

Propisi za provođenje ovoga Zakona iz članka 8., 11., 31., 35., 44., 45. i 46. donijeti će se u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Kada je za donošenje propisa iz stavka 1. ovoga članka potreban prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća, ovo Vijeće dužno ga je dostaviti ministru kulture u roku od mjesec dana od kada ministar zatraži prijedlog. U protivnom ministar će donijeti propis bez prijedloga Hrvatskoga knjižničnog vijeća.

Èlanak 58.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiiti:

- Zakon o biblioteènoj djelatnosti i bibliotekama ("Narodne novine", br. 25/73., 47/86., 26/93. i 50/95.),
- odredbe èlanka 1. stavka 2., 7. i 15. Zakona o upravljanju ustanovama u kulturi ("Narodne novine", br. 50/95.) u cijelosti, te odredbe èlanka 3., 5., 6., 12. i 14. istog zakona u dijelu u kojem se odnose na knjižnice,
- odredba èlanka 29. Zakona o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave ("Narodne novine", br. 75/93., 109/93., 10/94., 17/94., 30/94., 36/95., 107/95. i 43/96.) i
- odredba èlanka 21. Zakona o javnom priopæavanju ("Narodne novine", br. 83/96.).

Propisi doneseni za provedbu zakona iz stavka 1. ovoga èlanka ostaju na snazi do donošenja propisa iz èlanka 57. ovoga Zakona.

Èlanak 59.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", s tim da se odredba èlanka 10. primjenjuje od dana utvrđivanja knjižnice koja obavlja matiènu djelatnost, a odredbe glave IX. od 1. sijeènja 1998. godine.

Klasa: 612-04/96-01/02
Zagreb, 19. rujna 1997.

ZASTUPNIÈKI DOM
SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik
Zastupnièkog doma Sabora
akademik Vlatko Pavletia, v. r.